

Po co się stowarzyszać?

Coraz częściej można usłyszeć o nowo powstających stowarzyszeniach. Jaki jest sens zakładania tej formy zrzeszenia? Co można zyskać i jakie wymagania należy spełnić?

Pisząc prostym językiem - podstawą działania stowarzyszenia jest spełnianie misji na rzecz „innych”. Tak zwanymi innymi mogą być oczywiście członkowie stowarzyszenia, jednak działanie takiej grupy nie powinno ograniczać się wyłącznie do jego członków. Działając w stowarzyszeniu (zarejestrowanym w KRS) możemy na przykład starać się o fundusze na wsparcie konkretnych projektów zgodnych z celami statutu. Cele i założenia konkretnych stowarzyszeń mogą być wszelakie np.: „Stowarzyszenie na rzecz wspierania rozwoju lokalnego i regionalnego wsi i obszarów wiejskich”, „Stowarzyszenie Miłośników Kultury Ludowej”, „Stowarzyszenie na rzecz wszechstronnego rozwoju agroturystyki” - a wszystko zależy od ustalonego statutu.

Działaniem w stowarzyszeniu jest najczęściej wkład pracy na rzecz realizacji założonych celów. Praca taka może mieć różne formy: być wykorzystaniem posiadanej wiedzy, umiejętności, wykorzystaniem posiadanych kontaktów do ułatwienia realizacji celów stowarzyszenia, pisaniem tekstów, negocjowaniem z osobami czy instytucjami istotnymi dla realizacji projektów zgodnych z celami stowarzyszenia, wreszcie fizyczna praca na rzecz wykonania konkretnego zadania.

Kto może założyć stowarzyszenie?

Stowarzyszenia mogą tworzyć obywatele polscy, mający pełną zdolność do czynności prawnych (osoby, które ukończyły 18 lat i nie są ubezwłasnowolnione) i nie są pozbawieni praw publicznych. Należąc do stowarzyszenia mogą jednak 16-, 18-letni mający ograniczoną zdolność do czynności prawnych - korzystać z biernego

i czynnego prawa wyborczego oraz osoby poniżej 16 roku życia, jeśli zgodę na to wyrażą rodzice. Większość w składzie zarządu stowarzyszenia muszą stanowić jednak osoby o pełnej zdolności do czynności prawnych. Można również zostać członkiem wspierającym stowarzyszenia. Ustawa nie określa jednak szczegółowo na czym polega „bycie członkiem wspierającym stowarzyszenia” - powinien to regulować statut.

Jakie są rodzaje stowarzyszeń?

❶ **Stowarzyszenia zwykłe** - „uproszczona formuła stowarzyszenia”

Nie ma ono osobowości prawnej. Realizuje cel społeczny w oparciu o uchwalony regulamin. Mogą je utworzyć co najmniej 3 osoby. Członkowie uchwalają nazwę, cel, określają regulamin działalności, teren działania i siedzibę oraz wybierają swojego przedstawiciela, który będzie reprezentował stowarzyszenie. Następnie zgłaszają (pisemnie) utworzenie stowarzyszenia do organu nadzorującego – zwykle jest to wydział spraw obywatelskich w starostwie powiatowym, właściwym ze względu na przyszłą siedzibę (o dokumenty potrzebne, aby uzyskać wpis do ewidencji stowarzyszeń u starosty, najlepiej zapytać we właściwym dla siedziby organizacji starostwie). Stowarzyszenie zwykle może rozpocząć działalność, jeśli w ciągu 30 dni od dnia uzyskania informacji o założeniu stowarzyszenia starostwo powiatowe nie zakaze jego działalności (np. z powodu niezgodności regulaminu z przepisami prawa).

Stowarzyszenie zwykle ma ograniczone możliwości podejmowania czynności prawnych - nie jest podmiotem praw i obowiązków w zakresie prawa cy-

wilnego (nie ma zdolności prawnej) oraz nie ma zdolności do czynności prawnych. W praktyce oznacza to, że np. nie może zawierać umów o przyznaniu dotacji czy o wykonaniu zadania publicznego lub innej usługi. Jedynymi dozwolonymi przez prawo przychodami stowarzyszeń zwykłych są składki członkowskie.

Stowarzyszenie zwykle **nie może**:

- ✓ powoływać swoich oddziałów terenowych,
- ✓ łączyć się w związki stowarzyszeń,
- ✓ zrzekać osób prawnych,
- ✓ prowadzić działalności gospodarczej,
- ✓ przyjmować darowizn, spadków, zapisów, otrzymywać dotacji, korzystać z ofiarności publicznej.

Stowarzyszenie zwykle nie ma osobowości prawnej, ale jest organizacją społeczną i w związku z tym ma zdolność sądową. Oznacza to, że może występować przed sądem jako strona, w sprawach związanych z celami zapisanymi w swoim regulaminie.

Stowarzyszenie zwykle **powinno**:

- ✓ prowadzić księgowość,
- ✓ sporządzać roczne sprawozdanie finansowe i złożyć je do właściwego Urzędu Skarbowego wraz z roczną deklaracją CIT-8.

❷ **Stowarzyszenia zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Sądowym (KRS)**

✓ Posiada osobowość prawną (składa dokumenty rejestracyjne w Krajowym Rejestrze Sądowym).

- ✓ Działa w oparciu o statut.
- ✓ Do założenia potrzebnych jest co najmniej 15 osób (wybór komitetu założycielskiego).
- ✓ Możliwość prowadzenia działalności gospodarczej.
- ✓ Możliwość przyjmowania darowizn, spadków, zapisów, otrzymywania dotacji, korzystania z ofiarności publicznej.

KRS-W20	Wniosek akt (wypełnia sąd)
	Wniosek o rejestrację podmiotu w Krajowym Rejestrze Sądowym¹ FUNDACJA, STOWARZYSZENIE, INNA ORGANIZACJA SPOŁECZNA LUB ZAWODOWA
<small>• Formularz należy wypełnić w języku polskim, czytelnie, na maszynie, komputerowo lub ręcznie, wielkimi, drukowanymi literami. • Wniośkodawca wypełnia pole jasne. • We wszystkich wymaganych polach, w których występuje możliwość wyboru, należy wstawić X w jednym odpowiednim kwadracie. • Wszystkie pola, w których nie jest spełniona odpowiednia informacja, należy przekreślić. • Wniosek składa się do sądu właściwego (zgodnie z przepisami) ze względu na siedzibę podmiotu, którego wpis dotyczy. Wniosek można złożyć w biurze podległym właściwemu sądu lub na adresie pocztowym na adres sądu. • Wniosek złożony z naruszeniem przepisów art. 19 ust. 2 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym lub naruszonego wyjątkowo podlega zerowaniu, bez wzywania o uzupełnienie braków.</small>	
Miejsce na notatkę Sądu	Data wypływu (wypełnia Sąd)
SĄD, DO KTÓREGO SKŁADANY JEST WNIOSEK	
1. Nazwa sądu Sąd Rejonowy	
SIEDZIBA PODMIOTU, KTÓREGO DOTYCZY WPIS	
2. Wpisadźstwo	3. Powiat

✓ Możliwość podejmowania współpracy finansowej z administracją publiczną i biznesem.

✓ Może zawierać umowy na realizację zadań publicznych.

✓ Może łączyć się w związki stowarzyszeń, zrzekać osoby prawne, powoływać oddziały terenowe, ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego.

❸ Związki stowarzyszeń

❹ **Kluby sportowe, tzw. stowarzyszenia kultury fizycznej, które działają na podstawie odrębnej ustawy.**

Organy Stowarzyszenia

1. Zarząd
2. Komisja Rewizyjna
3. Walne zgromadzenie członków - najwyższa władza stowarzyszenia (zwane też walnym zebraniem członków, walnym zgromadzeniem delegatów) - są to wszyscy członkowie, zebrani w jednym miejscu

Majątek

✓ Na etapie tworzenia majątek nie jest potrzebny.

✓ Składka członkowska: jest wkładem finansowym członka w działalność stowarzyszenia. Opłacając składkę członek stowarzyszenia nabywa prawa do uczestniczenia w realizacji ce-

łów stowarzyszenia. Wpłacając składkę członek stowarzyszenia podnosi wartość aktywów stowarzyszenia i zwiększa możliwości własnego działania i działania pozostałych członków. Wpłacenie składki nie uprawnia do niczego innego. Nie jest na pewno opłatą wnoszoną w zamian za świadczenia stowarzyszenia wobec członka i do oczekiwania takich świadczeń nie uprawnia.

Jak wygląda postępowanie rejestracyjne?

1. Zanim złożymy wniosek o rejestrację w KRS **opracowujemy statut** zawierający podstawowe informacje o Stowarzyszeniu i dostarczamy go wszystkim członkom do wglądu, przygotowujemy także porządek zebrania założycielskiego. Statut może przewidywać zamiast walnego zebrania członków zebranie delegatów lub zastąpienie walnego zebrania członków zebraniem delegatów, jeżeli liczba członków przekroczy określoną w statucie wielkość. W takich przypadkach statut określa zasady wyboru delegatów i czas trwania ich kadencji.

2. Zwołujemy **zebranie założycielskie**, podczas którego uchwalamy statut (głosowanie), podejmujemy uchwałę o powołaniu do życia stowarzyszenia i wybieramy komitet założycielski. W zebraniu musi wziąć udział co najmniej 15 osób - tym samym staną się one członkami założycielami naszego stowarzyszenia. Wyznaczamy osobę, która sprawnie poprowadzi zebranie (przewodniczący), a także osobę, która spíše protokół z zebrania (sekretarz, protokolant). Na zebraniu założycielskim można także podjąć uchwałę o wyborze organu kontroli wewnętrznej (np. komisji rewizyjnej) i wybrać zarząd, co zaoszczędzi nam zwoływania ponownie walnego zebrania i dodatkowo płacenia za zmiany do KRS.

3. Przygotowujemy:

✓ **Listę członków założycieli** z danymi: imię i nazwisko, data i miejsce urodzenia, adres zamel-

owania, numer dowodu osobistego, PESEL, własnoręczny podpis (bardzo ważne!). Listę możemy mieć pełną lub możemy ją uzupełnić o brakujące informacje przed zebraniem lub w trakcie. Teksty uchwał (w dwóch egzemplarzach, podpisane przez przewodniczącego i protokolanta zebrania), które muszą być podjęte w trakcie zebrania (uchwała o powołaniu stowarzyszenia, uchwała o przyjęciu statutu, uchwała o wyborze komitetu założycielskiego). Teksty uchwał mogą być włączone do protokołu z zebrania założycielskiego.

Przykładowy przebieg zebrania założycielskiego:

- Przedstawienie celu zebrania oraz jego uczestników
- Podpisanie listy członków założycieli
- Wybór przewodniczącego (prowadzi spotkanie) i sekretarza (sporządza protokół z zebrania) - kandydaci mogą zgłosić się sami lub zostać zgłoszeni przez inne osoby. Ostateczny wybór dokonywany jest w głosowaniu jawnym - przechodzą osoby, które uzyskają najwięcej głosów
- Ustalenie sposobu głosowania i podejmowania uchwał (tajne, jawne i jaką większością głosów)
- Wybór komisji skrutacyjnej (zbieranie i liczenie głosów)
- Dyskusja nad statutem
- Podjęcie uchwały o powołaniu stowarzyszenia
- Podjęcie uchwały o przyjęciu statutu.
- Zgłoszenie kandydatów i wybór **KOMITETU ZAŁOŻYCIELSKIEGO** (2-3 osoby) stowarzyszenia w głosowaniu jawnym (podjęcie uchwały o wyborze Komitetu Założycielskiego)
- Zgłoszenie kandydatów i wybory władz stowarzyszenia - **ZARZĄDU** (3-7 osób) i **KOMISJI REWIZYJNEJ** (3 osoby) w głosowaniu tajnym
- Ukonstytuowanie się Zarządu (wybór **prezesa** i **wiceprezesa**, **skarbnika**)
- Podjęcie uchwały o wyborze **ZARZĄDU ORAZ KOMISJI REWIZYJNEJ**
- Zamknięcie zebrania

Po zakończeniu zebrania komitet założycielski odpowiada za formalności związane z rejestracją, czyli musi wypełnić właściwe formularze oraz skompletować wymagane dokumenty i załączniki.

4. Wniosek rejestracyjny wraz z załącznikami składamy do Krajowego Rejestru Sądowego w dwóch egzemplarzach. Sądem właściwym do rejestracji jest sąd rejonowy, mający siedzibę w mieście będącym siedzibą wojewody (sąd rejestrowy; XVII Wydział KRS, ul. Królowej Korony Polskiej 31, 70-485 Szczecin). Wniosek można także wysłać drogą pocztową listem poleconym. Druki formularzy otrzymujemy w sądzie lub pobieramy ze strony www.ms.gov.pl. Wniosek o rejestrację i wszystkie formularze podpisuje komitet założycielski. Mamy 7 dni od daty zamknięcia zebrania założycielskiego na złożenie formularzy rejestracyjnych do KRS.

Wniosek o rejestrację:

a) Formularze:

- ✓ KRS-W20
- ✓ KRS-WK
- ✓ KRS-WF
- ✓ KRS-WM

b) dokumenty (oryginały lub kopie potwierdzone notarialnie w dwóch egzemplarzach)

- ✓ statut stowarzyszenia - dwa egzemplarze, podpisane przez komitet założycielski (lub przez zarząd, jeśli zostanie wybrany),
- ✓ protokół z zebrania założycielskiego - podpisany przez przewodniczącego i sekretarza zebrania z uchwałami o: powołaniu stowarzyszenia, o przyjęciu statutu, o wyborze komitetu założycielskiego, jeśli takie uchwały podjęliśmy - to także uchwałę o wyborze zarządu i uchwałę o wyborze komisji rewizyjnej),
- ✓ lista członków założycieli - dwa egzemplarze, podpisane przez przewodniczącego i sekretarza zebrania,
- ✓ jeśli stowarzyszenie rejestruje działalność gospodarczą, składa również uwierzytelnione notarialnie albo złożone przed sędzią

lub upoważnionym pracownikiem sądu wzory podpisów osób upoważnionych do reprezentowania stowarzyszenia.

Ile kosztuje zarejestrowanie Stowarzyszenia?

Na mocy art. z art. 17 ust 4 ustawy Prawo o stowarzyszeniach postępowanie w sprawach o wpis stowarzyszenia do KRS jest wolne od opłat sądowych i stowarzyszenie nie powinno płacić za rejestrację w KRS. Jeśli jednak KRS zażąda wniesienia opłaty za rejestrację w KRS, to możemy wnioskować o zwolnienie z tej opłaty na mocy ustawy o kosztach sądowych. Stowarzyszenie wnioskujące o wpis do KRS musi jednak liczyć się z opłatami za:

✓ wpis do rejestru przedsiębiorców w KRS (czyli jeśli rejestruje działalność gospodarczą), opłata = 1000 zł

✓ ogłoszenie wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (czyli jeśli rejestrują się w rejestrze przedsiębiorców, ponieważ chce prowadzić działalność gospodarczą); opłata = 500 zł; sąd nie może zwolnić z opłaty za ogłoszenie w MSiG.

Stowarzyszenie

Stowarzyszenie to dobrowolne, samorządne i trwałe zrzeszenie o celach niezarobkowych powoływane przez grupę osób mających wspólne cele lub zainteresowania. Swoją pracę opiera na działalności społecznej swoich członków, chociaż w stowarzyszeniu można zatrudnić pracowników. Stowarzyszenia powołuje się po to, aby móc działać. Jest to organizacja, która spełnia funkcje publiczne w zakresie narzuconym sobie przez twórców i członków. Co więcej, członkowie stowarzyszenia za swoje działania na rzecz dobra wspólnego nie mogą oczekiwać wynagrodzenia, zadośćuczynienia lub korzyści innych niż uznanie w oczach tych, którym stowarzyszenie służy.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach. (Dz. U. 2001 Nr 79, poz. 855 z późniejszymi zmianami).

Beata Janiszewska